

С. Н. Братченко

Катакомбна культурно-історична спільність

КАТАКОМБНА КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА СПІЛЬНІСТЬ – група археологічних культур середнього бронзового віку. Датована у межах 27–21 ст. до н. е. Її пам'ятки поширені у степ. і лісостеп. смугах від лівобережжя Волги та Кавказу до Дніпра й пониззя Дунаю. Представлена числен. похованнями в могилах-курганах, облаштованих у катакомбах. Тілопокладення (зібгані або випростані) переважно на правому боці чи спині. Супровід. інвентар: глиняний, зрідка дерев'яний посуд, знаряддя праці, прикраси, вохра, жарівниці, у сх. регіонах трапляються також курушки та черепи і кінцівки бика й вівці. Відомі поодинокі поселення на низьких терасах, зрідка на горбах. Житла – напівземлянки, інколи з кам'яною основою, та наземні, прямокутні чи овальні. Кераміка переважно плоскодонна, з шнуровою, гребінц. та прокресленою орнаментациями, лінійно-кутовими й заокругленими візерунками у стилі катакомб. бароко. Виявлено також різноманітні бронз. знаряддя праці та зброю, прикраси з бронзи, срібла, кістки і фаянсу. Прикметні кам'яні молотки, зокрема з орнаментом, кременеві наконечники стріл і дротиків. У складі К. к.-і. с. виокремлюють донец., харків.-воронез., дніпров.-азов., передкавказ. культури та [інгульську культуру](#). Основа господарства – мобільне скотарство, забезпечене коліс. транспортом. К. к.-і. с. виникла внаслідок трансформації *ямної культурно-історичної спільності*, зумовленої внутр. розвитком і посиленими контактами з землероб.-скотар. культурами передньоазій. кола, насамперед Кавказу. Останні сприяли актив. формотворчості та створенню оригін. типів у матеріал. і духов. культурі насел. К. к.-і. с., приналежного до індоіран. гілки індоєвропейців.

Рекомендована література

1. Братченко С. Н., Шапошникова О. Г. Катакомбная культурно-историческая общность // Археология Укр. ССР. Т. 1. К., 1985.

Бібліографічний опис:

Катакомбна культурно-історична спільність / С. Н. Братченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10331>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).